

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ВАРДАНЯН АНАІТ ОГАНЕСІВНА

УДК 81'24:61-057.87+378.661(043.3)

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЕВОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Хмельницький – 2017

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України
ГРИНЬОВА Марина Вікторівна,
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка,
декан природничого факультету.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, доцент
КУЧАЙ Тетяна Петрівна,
Національний авіаційний університет,
професор кафедри авіаційної англійської мови;

кандидат педагогічних наук, доцент
ГУМЕНЮК Ольга Михайлівна,
Львівський національний медичний університет
імені Данила Галицького,
доцент кафедри стоматології дитячого віку.

Захист відбудеться 11 квітня 2017 року о 10⁰⁰ год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 70.052.05 у Хмельницькому національному університеті за адресою: зал засідань, вул. Інститутська, 11, м. Хмельницький, 29016.

Із дисертацією можна ознайомитися у науковій бібліотеці Хмельницького національного університету за адресою: вул. Кам'янецька, 110/1, м. Хмельницький, 29016.

Автореферат розіслано 10 березня 2017 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. О. Рогульська

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сучасна вища медична освіта має відповідати вимогам практичної сфери охорони здоров'я населення та підвищення якості підготовки майбутніх лікарів шляхом побудови ефективної системи організації освітнього процесу на основі компетентнісного підходу. Сфера діяльності лікарів дуже широка, вона охоплює всі сторони суспільного життя, тож питання підготовки фахівців, здатних здобувати професійно значущу інформацію, є особливо актуальним у галузі охорони здоров'я, оскільки для результативного функціонування медицини від лікарів вимагають високого рівня володіння мовою.

У процесі розширення міжнародного співробітництва в усіх сферах життя сучасний лікар з вищою освітою повинен володіти як українською, так й іноземною мовами, що забезпечить ефективність професійної діяльності та подальшого професійного зростання з урахуванням вітчизняних і зарубіжних досягнень медичної науки й практики.

Нині в Україні підготовка майбутніх лікарів здійснюється у спеціалізованих вищих медичних навчальних закладах та інших вищих навчальних закладах, які мають медичні факультети, і регламентується такими нормативними документами як Державний стандарт вищої медичної і фармацевтичної освіти (2003), Концепція розвитку вищої медичної освіти (2008), Закон України «Про вищу освіту» (2014), Програма розвитку медичної освіти в Україні (2015).

Імплементація основних положень Закону України «Про вищу освіту» передбачає удосконалення організації освітнього процесу у вищих навчальних закладах, випускники яких отримують кваліфікацію лікаря; формування національно-мовної особистості, що володіє даром слова – усного і писемного, умінням вільно, комунікативно виправдано користуватися мовними засобами під час сприйняття, створення висловлювань у різних сферах, формах, стилях і жанрах мовлення, тобто забезпечення її всебічної мовленнєвої компетентності. Водночас Концепція розвитку вищої медичної освіти передбачає підвищення якості підготовки медичних фахівців, інтеграцію медичної освіти і науки, інтенсифікацію міжнародного співробітництва в сфері медичної освіти, забезпечення конкурентоздатності випускників на вітчизняному та міжнародному ринках праці.

Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти (2001) зазначено, що випускники вищих навчальних закладів мають уміти вільно висловлювати свої думки, не витрачаючи часу на пошук відповідних мовних засобів під час досягнення професійних та академічних цілей.

У контексті медичної професійної та навчальної діяльності значущість вивчення мови значно зростає. З огляду на це, вивчення іноземної мови у вищих медичних навчальних закладах є обов'язковим компонентом професійної підготовки фахівця. Знання мови дають змогу майбутньому медичному

працівнику підвищувати кваліфікацію; уможливорює вивчення медичної літератури, сайтів, статей, зарубіжних досліджень іноземними мовами, відвідування міжнародних конференцій, з'їздів, навчання і проходження практики за кордоном, обмін досвідом і знаннями з колегами.

Проблематика формування мовної та мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців різного профілю знайшла своє відображення у працях таких вітчизняних дослідників, як К. Балабанова, Н. Бідюк, В. Борисенко, Т. Ганніченко, Т. Гороховська, А. Загнітко, Л. Зосімова, Г. Кацавець, К. Климова, О. Коваленко, О. Ковтун, О. Копусь, М. Криськів, Л. Мацько, Г. Онкович, О. Семенов, Л. Сікорська, Н. Тоцька, Н. Формановська, Т. Хоменко, С. Шевчук, І. Юшук.

Особливості професійної підготовки майбутніх лікарів досліджували Б. Веденко, Д. Вілл'ємс, О. Гуменюк, В. Даценко, А. Доніка, Г. Кліщ, В. Мельник, Г. Навчук. Окремі аспекти, які стосуються проблематики формування мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів, були висвітлені у низці дисертаційних досліджень І. Дроздова, В. Лапіна, М. Мусохранова, І. Черних, В. Юкало.

Незважаючи на значну кількість наукових праць, проблема формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів не слугувала предметом спеціальних досліджень і потребує оновленого підходу та наукового обґрунтування педагогічних умов, які уможливили б забезпечення ефективності освітнього процесу у контексті формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів у вищих медичних навчальних закладах.

Теоретичний аналіз наукових праць, аналіз освітнього процесу у вищих медичних навчальних закладах щодо визначеної проблеми, дали змогу виявити низку суперечностей між: зростаючою потребою суспільства в лікарях з високим рівнем професійно-мовленнєвої компетентності та недостатнім рівнем сформованості у випускників вищих медичних навчальних закладів зазначеної компетентності; потенційними можливостями організації процесу формування професійно-мовленнєвої компетентності під час професійної підготовки майбутніх лікарів у вищих медичних навчальних закладах та відсутністю для цього науково обґрунтованих педагогічних умов; необхідністю підвищення якості процесу формування професійно-мовленнєвої компетентності у майбутніх лікарів та недостатньою розробленістю навчально-методичного забезпечення цього процесу.

Актуальність проблеми, її недостатня теоретична, методична й практична розробленість, необхідність розв'язання зазначених суперечностей зумовили вибір теми дисертаційного дослідження – **«Формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано відповідно до тематичного плану Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка як складова теми «Дослідження змістового компонента формування основ педагогічної майстерності майбутнього

вчителя» (№ДР 0197U000065). Тема дисертації затверджена вченою радою Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (протокол № 1 від 29.08.2014 р.) та узгоджена у Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень у галузі педагогічних і психологічних наук в Україні (протокол № 7 від 30.09.2014 р.).

Мета дослідження полягає у визначенні, теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності педагогічних умов формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів.

Відповідно до поставленої мети визначено такі **завдання дослідження**:

1) з'ясувати стан дослідженості проблеми формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів у педагогічній теорії і практиці, уточнити сутність ключових понять, обґрунтувати структурні компоненти професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів;

2) уточнити критерії, показники та рівні сформованості професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів;

3) визначити, теоретично обґрунтувати, експериментально перевірити ефективність педагогічних умов формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів та змоделювати процес формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів у вищому медичному навчальному закладі;

4) розробити навчально-методичне забезпечення для формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх лікарів у вищому медичному навчальному закладі.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів у вищому медичному навчальному закладі.

Гіпотеза дослідження полягає у припущенні, що професійно-мовленнєва компетентність майбутніх лікарів буде сформованою на основі реалізації визначених педагогічних умов: проектування змісту мовної освіти на основі інтеграції та індивідуальної мотивації навчання майбутніх лікарів; використання комплексу інтерактивних технологій навчання, спрямованих на освітню активність студентів; удосконалення навчально-методичного забезпечення з формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів засобом упровадження авторського спецкурсу.

Для розв'язання поставлених завдань та перевірки гіпотези було використано комплекс таких **методів дослідження**: *теоретичних* – аналіз, синтез і систематизація для визначення концептуальних підходів дослідження та уточнення понять «компетентність», «мовленнєва компетентність», «професійно-мовленнєва компетентність майбутніх лікарів»; порівняння, узагальнення і класифікація для обґрунтування та характеристики критеріїв, показників і рівнів сформованості професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів;

моделювання та проектування для визначення педагогічних умов формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів та побудови структурно-функціональної моделі; *емпіричних* – педагогічне спостереження, опитування (анкетування, бесіди, інтерв'ювання, тестування), педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний етапи), комп'ютерне моделювання для перевірки ефективності педагогічних умов формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів; *статистичні* – методи математичної статистики для забезпечення вірогідності й надійності кількісного та якісного аналізів результатів дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що:

- *уперше* визначено, обґрунтовано й експериментально перевірено ефективність педагогічних умов формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів (проектування змісту мовної освіти на основі інтеграції та індивідуальної мотивації навчання майбутніх лікарів; використання комплексу інтерактивних технологій навчання, спрямованих на освітню активність студентів; удосконалення навчально-методичного забезпечення з формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів засобом упровадження авторського спецкурсу); розроблено структурно-функціональну модель формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів, яка містить змістово-цільовий, реалізаційний та результативно-оцінювальний блоки; уточнено сутність понять «компетентність», «мовленнєва компетентність», «професійна компетентність», «професійно-мовленнєва компетентність майбутніх лікарів»; компоненти (ціннісно-мотиваційний, змістовий, особистісний), критерії (ціннісно-мотиваційний, когнітивний та професійно-діяльнісний) та показники для діагностування рівнів (високий, середній, низький) сформованості професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів;
- *удосконалено* навчально-методичне забезпечення формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів;
- *подальшого розвитку* набули положення щодо організації навчальної діяльності студентів при вивченні мовних та професійно орієнтованих дисциплін у вищому медичному навчальному закладі.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці автором спецкурсу «Формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів» та інтерактивного сайту, які можуть бути використані викладачами, адміністраціями вищих навчальних закладів як дієвий інтерактивний інструментарій для організації процесу професійної підготовки майбутніх лікарів. Матеріали дослідження можуть бути використані для підвищення рівня сформованості професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів, у науково-дослідній роботі студентів, магістрантів, аспірантів та в системі підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

Результати дослідження **впроваджено** в освітній процес Вищого державного навчального закладу України «Українська медична стоматологічна академія» (довідка № 142 від 24.12.2015 р.); Харківського національного медичного університету (довідка № 05-07 від 14.09.2015 р.); Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (довідка № 01-15/1562 від 24.10.2016 р.); Одеського національного медичного університету (довідка № 456/01-42 від 18.05.2016 р.).

Особистий внесок здобувача в праці [8], написаній у співавторстві з А. Стриж, полягає у визначення критеріїв, показників та рівнів розвитку лінгвістичної компетентності майбутніх лікарів.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні та практичні результати роботи було представлено на наукових і науково-практичних конференціях різних рівнів, а саме: *міжнародних* – «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі (XXIII Каришинські читання)» (Полтава, 2016); *всукраїнських* – «Інноваційні технології у контексті іншомовної підготовки фахівця» (Полтава, 2015, 2016), «Медична наука в практику охорони здоров'я» (Полтава, 2015), «Управління Інноваційними проектами» (Полтава, 2015), «Лінгвістичні та лінгвокультурологічні аспекти навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах» (Дніпропетровськ, 2016), «Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи» (Полтава, 2016). Результати дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри педагогічної майстерності та менеджменту, ученої ради природничого факультету Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (2014–2016 рр.).

Публікації. Основні положення та результати дисертаційної роботи висвітлено у 14 наукових публікаціях автора: 5 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття в іноземному науковому періодичному виданні, 8 – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (265 найменувань, із них 13 – іноземними мовами) та 8 додатків на 74 сторінках. Робота містить 8 таблиць та 28 рисунків. Повний обсяг дисертаційної роботи становить 282 сторінки, із них 180 сторінок основного тексту.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження; визначено мету, сформульовано завдання, об'єкт, предмет, гіпотезу, представлено методи дослідження; розкрито наукову новизну і практичне значення одержаних результатів; представлено відомості про впровадження й апробацію наукових положень; наведено дані про публікації, структуру й обсяг дисертації.

У першому розділі **«Формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів як педагогічна проблема»** охарактеризовано особливості досліджуваної проблеми в науковій літературі; уточнено зміст ключових понять, визначено структуру і стан сформованості професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів.

Здійснений аналіз наукової літератури дав змогу уточнити сутність основних понять: «компетентність», «мовленнєва компетентність», «професійна компетентність», «професійно-мовленнєва компетентність». Професійно-мовленнєву компетентність майбутнього лікаря визначено як якість особистості, що інтегрує в собі особистісні комунікативні якості, знання про систему мови, володіння мовними поняттями і засобами, культурою спілкування як у соціальному житті, так і в професійній сфері, усвідомлення особистістю потреб, ціннісних орієнтацій і мотивів комунікації і розвитку.

Професійна діяльність лікаря має такі складові: гностичну (включає медичні знання і вміння аналізувати інформацію, власну професійну діяльність, індивідуальні якості пацієнта), проєктувальну (передбачає розуміння соціальних причин хвороби, уміння комплексно програмувати завдання з охорони здоров'я, прогнозувати хід лікування, що має на меті відновлення здоров'я пацієнта), конструктивну (включає медичні знання і вміння здійснювати лікарські маніпуляції, обираючи способи і прийоми, які максимально підходять пацієнтові у кожній конкретній ситуації), комунікативну (включає комунікативні вміння лікаря налагодити діалог з пацієнтом для залучення його в процес лікування) і організаторську (включає операційні вміння організувати і вести пацієнта в процесі лікування, не втрачаючи з ним контакту, і концептуальні вміння – оцінювати прогрес і вирішувати яким чином можна досягти мети і лікування – одужання, що потрібно переглянути, змінити в процесі лікування; організовувати роботу середнього і молодшого медичного персоналу).

У розробці структури досліджуваного поняття враховано особливості професійно-мовленнєвої діяльності майбутніх лікарів. Структура професійно-мовленнєвої компетентності майбутнього лікаря містить три компоненти: ціннісно-мотиваційний (пов'язаний із соціально-практичною спрямованістю діяльності); змістовий (характеризується наявністю комплексу знань і умінь, орієнтованого на дискурс певної діяльності); особистісний (визначається потенціалом професійно значущих психологічних якостей суб'єкта). Ці компоненти наповнюють змістом і визначають специфіку професійного мовлення медичного працівника.

Навчання державної та іноземної мови студентів вищого медичного навчального закладу розглядається як складова програми вищої професійної освіти. Аналіз змісту професійної підготовки майбутніх лікарів в університетах України дозволив виокремити в ньому інваріантну та варіативну складові. Підготовка майбутніх лікарів організована за принципом чергування навчання, згідно з яким теоретичне навчання періодично змінюється практичним.

Професійно-мовленнєва компетентність майбутніх лікарів має на меті здатність студентів будувати цілісні і логічні висловлювання різних функціональних стилів в усному і писемному мовленні; передбачає вибір лінгвістичних засобів залежно від типу висловлювання. Під час вивчення навчальних дисциплін «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Іноземна мова», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» студенти оволодівають теоретичними основами мовлення, засвоюють норми усного і писемного мовлення, покращують культуру мовлення за допомогою оволодіння її технікою (дикція, інтонація, наголошування), культурою мовлення (мовленнєва вправність), а також за рахунок майстерного застосування мовленнєвої діяльності для впливу на слухача.

Аналіз освітньо-професійних програм, навчальних планів, робочих програм показав, що серед дисциплін, які сприяють формуванню професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів, можна виокремити такі: «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Іноземна мова», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)». Державні нормативні документи, що регламентують діяльність вищої медичної школи, виокремлюють конкретні завдання, пов'язані із формуванням професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів у процесі навчання у вищому медичному навчальному закладі. Однак результати діагностики стану сформованості професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів показали невисокий її рівень. Виявлено такі недоліки, що ускладнюють процес формування досліджуваної компетентності: різний рівень шкільної мовленнєвої підготовки; відсутність інтересу до предмета, який не має значення для оволодіння спеціальністю; недостатня розробленість навчально-методичного забезпечення щодо формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів; відсутність мотивації, занижена самооцінка, страх помилитися. Це зумовлює необхідність визначення й обґрунтування педагогічних умов формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів, розроблення структурно-функціональної моделі.

У другому розділі «**Організаційно-методичні засади формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів**» визначено та схарактеризовано педагогічні умови формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів; уточнено критерії, показники та рівні сформованості професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів; розроблено структурно-функціональну модель на основі визначених педагогічних умов.

За результатами аналітико-синтетичної обробки наукової літератури та констатувального етапу експерименту визначено такі педагогічні умови формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів: проектування змісту мовної освіти на основі інтеграції та індивідуальної мотивації навчання майбутніх лікарів; використання комплексу інтерактивних технологій навчання, спрямованих на освітню активність студентів; удосконалення навчально-

методичного забезпечення з формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів засобом упровадження авторського спецкурсу. Кожна з умов має компоненти, які взаємодоповнюють один одного й створюють єдину систему, при якій формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів у процесі навчання мовним дисциплінам є ефективним і успішним.

Реалізація педагогічних умов здійснювалася за допомогою використання методів (рольові ігри, монолог-розповідь, дискусія, метод «прес», мозковий штурм, колективний майндмеппінг), засобів (підручники, посібники, зокрема й електронні, аудіо- та відеоуроки, професійно-орієнтований текст), форм навчання (навчальний діалог, інтерактивний діалог, практичні семінари, тренінги, ток-шоу) та впродовж таких етапів педагогічного процесу: пропедевтичного, реалізаційного, комунікативного.

Для оцінювання рівнів сформованості професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів, відповідно до її компонентів, уточнено критерії: ціннісно-мотиваційний, когнітивний, професійно-діяльнісний.

Ціннісно-мотиваційний критерій характеризується стійкою мотивацією майбутніх лікарів до розвитку і вдосконалення своєї професійно-мовленнєвої компетентності; розумінням цінності її формування, стимулом до досягнення успіху та намаганням уникати помилок під час спілкування, рівнем прояву лікарсько-професійних, моральних, естетичних, пізнавальних, творчих, соціальних, матеріальних, особистісних мотивів.

Когнітивний критерій передбачає сформованість у студентів теоретичних знань, практичних мовленнєвих умінь і навичок, необхідних для здійснення мовної діяльності; вербальну та невербальну чутливість майбутніх лікарів у ситуаціях спілкування; уміння ефективно аналізувати та прогнозувати у процесі комунікативної діяльності; прояв адекватної орієнтації майбутнього лікаря в собі, у колегах, підлеглих, у ситуаціях професійного спілкування та конкретних комунікативно-професійних цілях.

Професійно-діяльнісний критерій визначається здатністю майбутніх лікарів ефективно та грамотно здійснювати процес комунікації у ситуаціях лікарсько-професійного вербального та невербального спілкування, що забезпечує якість і ефективність професійної діяльності; сформованістю самоконтролю у спілкуванні; комунікативною доцільністю мовлення; рівнем прояву навичок та умінь кодувати та декодувати повідомлення вербально і невербально, адаптуватися у лікарсько-професійних ситуаціях спілкування.

На підставі встановлених критеріїв і показників визначено три рівні сформованості професійно-мовленнєвої компетентності: високий, середній і низький.

Для цілісного уявлення про процес формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів розроблено структурно-функціональну модель (рис. 1). Модель містить такі блоки: змістово-цільовий, реалізаційний, результативно-оцінювальний.

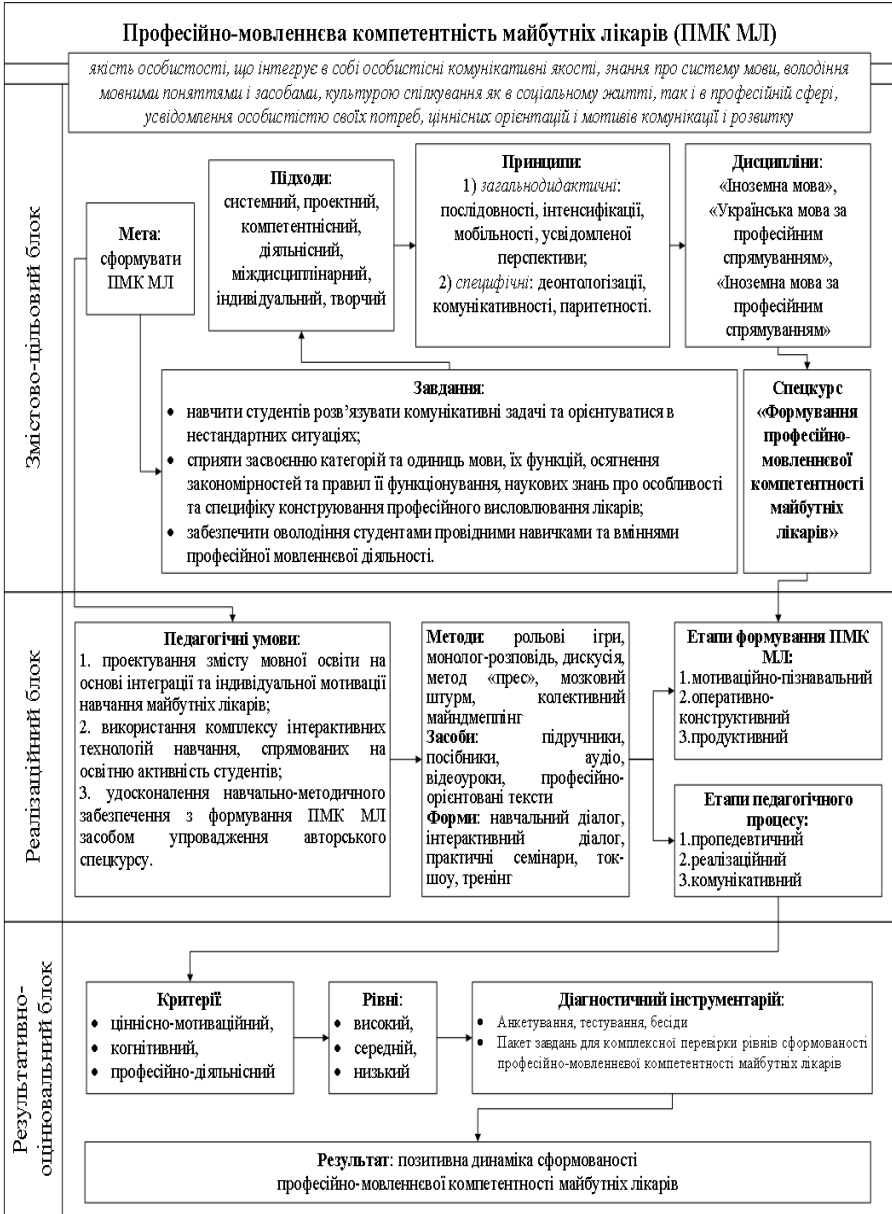

Рис. 1 Структурно-функціональна модель формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів

У рамках запропонованої моделі, реалізація змісту освіти з мовних дисциплін здійснюється на основі особистісно-орієнтованої стратегії навчання за допомогою використання новітніх технологій та колективної форми навчальної діяльності, а також застосування ділових ігор, дискусій і методу проєктів, що сприяє ефективності формування досліджуваної компетентності у студентів.

Змістово-цільовий блок структурно-функціональної моделі містить систему цілей і завдань, спрямованих на формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів. Зазначений компонент є системотвірним і має на меті сформувати професійно-мовленнєву компетентність майбутнього лікаря. Для досягнення мети визначені такі завдання: навчити студентів розв'язувати комунікативні задачі та орієнтуватися в нестандартних ситуаціях; сприяти засвоєнню категорій та одиниць мови, функцій, оволодінню закономірностями та правилами її функціонування, наукових знань про особливості та специфіку конструювання професійного висловлювання лікарів; забезпечити оволодіння провідними навичками та вміннями професійно-мовленнєвої діяльності.

Дотримання системного, проєктного, компетентнісного, діяльнісного, міждисциплінарного, індивідуального, творчого підходів сприяє досягненню позитивного результату у процесі формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів. Формування професійно-мовленнєвої компетентності здійснювалося на основі використання загальнодидактичних (послідовності, інтенсифікації, мобільності, усвідомленої перспективи) та специфічних (деонтологізації, комунікативності, паритетності) принципів.

Основу реалізаційного блоку складають педагогічні умови, які сприяли реалізації процесу формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів.

Третій блок структурно-функціональної моделі – результативно-оцінювальний – представлений критеріями, рівнями сформованості професійно-мовленнєвої компетентності.

У третьому розділі **«Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів»** описано організацію педагогічного експерименту та подано аналіз експериментальних даних.

У дослідженні експериментальна робота щодо перевірки ефективності педагогічних умов формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів проводилася впродовж 2013-2016 років у чотирьох вищих навчальних закладах України: Вищому державному навчальному закладі України «Українська медична стоматологічна академія»; Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, медичний факультет; Харківському національному медичному університеті; Одеському національному медичному університеті.

У педагогічному експерименті взяло участь 412 студентів 4-6 курсів, магістрантів та лікарів-інтернів, які вивчали дисципліни «Українська мова (за

професійним спрямуванням)» та «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», та володіють медичною термінологією. До контрольної групи (КГ) увійшло 195 студентів, до експериментальної (ЕГ) – 217 студентів.

Експериментальне дослідження базувалося на використанні методів анкетування, бесіди, тестування, опитування, методу інтерв'ювання, педагогічного спостереження, комп'ютерного моделювання та статистичних методів і проводилося у три взаємопов'язані етапи: теоретико-пошуковий, констатувальний та формувальний.

Теоретико-пошуковий етап передбачав теоретичний аналіз проблеми формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів. На цьому етапі розкрито понятійний апарат дослідження, здійснено аналіз змісту та структури професійно-мовленнєвої компетентності, ґрунтовно проаналізовано стан сформованості професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів у вищих навчальних закладах України. З'ясовано основні підходи та принципи формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів.

У процесі констатувального етапу експерименту здійснено: аналіз стану сформованості професійно-мовленнєвої компетентності студентів-майбутніх лікарів у вищих навчальних закладах; вибір вищих навчальних закладів; вибір КГ та ЕГ; ознайомлення викладачів з темою, гіпотезою, завданням дослідження; наукове обґрунтування педагогічних умов формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів; розробку структурно-функціональної моделі формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів; розробку спецкурсу «Формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів» та інтерактивного веб-сайту для більш ефективного його впровадження.

З метою більш точного діагностування рівнів сформованості професійно-мовленнєвої компетентності студентів вищих навчальних закладів організовано анкетування за методикою М. Криських.

Результати констатувального етапу педагогічного експерименту дозволили встановити, що у студентів КГ та ЕГ переважають низький і середній рівні сформованості професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів за всіма критеріями. Діагностика рівнів сформованості професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів на етапі констатувального експерименту виявила приблизно однакові результати: високий рівень сформованості професійно-мовленнєвої компетентності в КГ – 22,05%, в ЕГ – 22,58%; середній рівень в КГ – 34,87%, в ЕГ – 35,94%; низький рівень в КГ – 43,08%, а в ЕГ – 41,48% студентів, що свідчить про недостатню ефективність процесу формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів.

У межах експериментальної перевірки ефективності педагогічних умов було розроблено та впроваджено електронні посібники, проведено бінарні заняття, ток-шоу, круглий стіл, міжвузівську науково-практичну конференцію. Студенти ЕГ долучилися до написання тез доповідей та публічних виступів на I Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю.

Педагогічно доцільними у контексті дослідження виявилися квести, вікторини, дискусії, метод інтерв'ю, практичні семінари, спільні огляди пацієнтів, консиліуми, форуми, зустрічі студентів ЕГ УМСА з практикуючими лікарями. Для більш ефективного вивчення спецкурсу розроблений Інтерактивний сайт «Формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів».

Результати діагностики рівнів сформованості професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів представлено в табл.1.

Таблиця 1

Статистичні показники рівнів сформованості професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів (до та після експерименту) (у %)

Рівні	До експерименту				Після експерименту			
	КГ		ЕГ		КГ		ЕГ	
	чол.	%	чол.	%	чол.	%	чол.	%
Низький	84	43,08	90	41,48	69	35,38	36	16,59
Середній	68	34,87	78	35,94	77	39,49	117	53,92
Високий	43	22,05	49	22,58	49	25,13	217	29,49
Всього	195	100	217	100	195	100	217	100
$\chi^2_{\text{емп}}$	0,11				19,46			
$\chi^2_{\text{кр}}$					7,81			

Вірогідність результатів експериментального дослідження і достовірність отриманих даних підтверджено статистично за допомогою критерію Пірсона χ^2 . Відповідно до результатів статистичних підрахунків, відображених у таблиці 1, зміни в рівнях сформованості професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів в ЕГ є статистично значущими. Це уможливило зробити висновок про педагогічну доцільність та ефективність упровадження педагогічних умов.

Загалом, досягнуті студентами ЕГ результати відповідали цілям формувального етапу експерименту, а набуті ними професійно важливі знання про особливості та специфіку конструювання професійного висловлювання лікарів, уміння розв'язувати комунікативні задачі та орієнтуватися в нестандартних ситуаціях, навички та вміння професійно-мовленнєвої діяльності, визначали сформованість у них професійно-мовленнєвої компетентності. Сформульовані теоретичні й практичні висновки засвідчують, що впровадження педагогічних умов позитивно вплинуло на процес формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів-майбутніх лікарів.

Загалом мети дослідження досягнуто, визначені завдання виконано, гіпотезу підтверджено.

Результати здійсненого дослідження дають змогу зробити такі висновки.

1. Результати теоретичного аналізу психолого-педагогічної і науково-методичної літератури свідчать, що формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів є актуальною проблемою педагогіки, яка недостатньо досліджена. Професійно-мовленнєву компетентність майбутнього лікаря визначено як якість особистості, що інтегрує в собі особистісні комунікативні якості, знання про систему мови, володіння мовними поняттями і засобами, культурою спілкування як у соціальному житті, так і в професійній сфері, усвідомлення особистістю потреб, ціннісних орієнтацій і мотивів комунікації і розвитку.

Обґрунтовано, що структурними компонентами професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів є ціннісно-мотиваційний, змістовий, особистісний. Ці компоненти наповнюють змістом і визначають специфіку професійного мовлення лікаря. Професійна діяльність майбутнього лікаря охоплює п'ять складових: гностичну, проектувальну, конструктивну, комунікативну й організаторську.

2. Сформованість професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів характеризують такі критерії і показники: ціннісно-мотиваційний (рівень прояву мотивів на досягнення та уникнення невдач у спілкуванні, стійка мотивація студентів до розвитку і вдосконалення мовленнєвої культури), когнітивний (рівень сформованості у студентів теоретичних знань, практичних мовленнєвих умінь і навичок, необхідних для здійснення мовної діяльності, прогностичності, невербальної чутливості, вербальної чутливості, цілісності аналізу ситуацій), професійно-діяльнісний (рівень вербального та невербального здійснення процесу комунікації у ситуаціях професійного спілкування, комунікативна доцільність мовлення, що забезпечує якість і ефективність мовлення в професійній діяльності, сформованість самоконтролю у спілкуванні).

Рівнями сформованості виокремлених критеріїв і показників професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів є високий, середній і низький.

3. Успішне і результативне формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів під час навчання можливе при дотриманні таких педагогічних умов: проектування змісту мовної освіти на основі інтеграції та індивідуальної мотивації навчання майбутніх лікарів; використання комплексу інтерактивних технологій навчання, спрямованих на освітню активність студентів; удосконалення навчально-методичного забезпечення з формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів засобом упровадження авторського спецкурсу.

Розроблено та науково обґрунтовано структурно-функціональну модель формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів на основі визначених педагогічних умов, яка складається з трьох блоків: змістово-

цільового, реалізаційного та результативно-оцінювального, що забезпечують формування даної компетентності.

Експериментальна перевірка ефективності визначених педагогічних умов формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів (проєктування змісту мовної освіти на основі інтеграції та індивідуальної мотивації навчання майбутніх лікарів; використання комплексу інтерактивних технологій навчання, спрямованих на освітню активність студентів; удосконалення навчально-методичного забезпечення з формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів засобом упровадження авторського спецкурсу) показала позитивні результати: після формувального етапу експерименту високий рівень сформованості професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів виявили 25,13% студентів КГ та 29,49% студентів ЕГ (на констатувальному етапі високий рівень показали 22,05% студентів КГ та 22,58% – ЕГ); середній рівень сформованості виявили у 39,49% студентів КГ та 53,92% студентів ЕГ (на констатувальному етапі: середній рівень у КГ – 34,87%, в ЕГ – 35,94%); низький рівень продемонстрували 35,38% студентів КГ та 16,59% студентів ЕГ (на констатувальному етапі: низький рівень у КГ – 43,08%, а в ЕГ – 41,48%). Вірогідність результатів експериментальної роботи статистично підтверджена за допомогою критерію Пірсона χ^2 .

4. Для успішного та ефективного впровадження педагогічних умов та структурно-функціональної моделі формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів розроблено навчально-методичне забезпечення, зокрема, спецкурс «Формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів», інтерактивний сайт «Формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів» для організації інтерактивного навчання у Всесвітній мережі, електронні посібники для індивідуалізації навчання студентів з дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням», «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англійська мова)»; інтерактивна презентація інтерактивної лекції «Професійно-мовленнєва компетентність лікаря».

Проведене дослідження не вичерпує усіх аспектів означеної проблеми. Подальшого вивчення потребують: теоретико-методологічні проблеми формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів у зарубіжному досвіді; удосконалення організаційних форм і технологій підготовки майбутніх лікарів з метою оптимізації процесу формування професійно-мовленнєвої компетентності.

Опубліковані праці, які відображають основні наукові результати дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Варданян А. О. Критерії відбору і роль іншомовної лексики у процесі формування професійної мовленнєвої компетентності студентів-медиків /

А. О. Варданян // Вісник Черкаського університету. – Серія: Педагогічні науки. – Черкаси : ред.-вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2016. – Вип. 9. – С. 33–36.

2. Варданян А. О. Методи навчання у процесі формування професійно-мовленнєвої компетентності студентів вищих навчальних закладів [Електронний ресурс] / А. О. Варданян // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – Серія: Педагогіка. – 2016. – Вип. 5. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2016_5_6.

3. Варданян А. О. Особливості іншомовного професійного діалогічного мовлення майбутніх лікарів / А. О. Варданян // Імідж сучасного педагога. – 2016. – № 5 (164). – С. 46–48.

4. Варданян А. О. Розвиток професійних іншомовних мовленнєвих компетенцій студентів медичних факультетів / А. О. Варданян // Педагогічний альманах : зб. наук. праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. – Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2016. – Вип. 30. – С. 87–90.

5. Варданян А. О. Розвиток професійної іншомовної комунікативної компетентності студентів медичних вузів у процесі міжкультурної інтеграції / А. О. Варданян // Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: зб. наук. праць / укл.: І. В. Ковальчук, Л. М. Коцюк. – Острог : Національний ун-т «Острозька академія», 2016. – Вип. 61. – С. 176–178.

Статті в іноземних наукових періодичних виданнях

6. Vardanian A. O. Theoretical basis of the formation process of a professional foreign language communicative competence of students of medical higher educational institutions / A. O. Vardanian // Science and Education a New Dimension. – Pedagogy and Psychology. – 2016. – № 88. – P. 55–59.

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

7. Варданян А. О. Діалогічне мовлення як метод комунікативного підходу у контексті підготовки студентів медичних спеціальностей / А. О. Варданян // Інноваційні технології у контексті іншомовної підготовки фахівця : матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Полтава, 2 квітня 2015 р.). – Полтава : ПолтНТУ, 2015. – С. 27–30.

8. Варданян А. О. Критерії та рівні розвитку лінгвістичної компетентності майбутніх лікарів / А. О. Варданян, А. А. Стриж // Медична наука в практику охорони здоров'я : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 20 листопада 2015 р.). – Полтава : ВДНЗУ «УМСА», 2015. – С. 53–54.

9. Варданян А. О. Особливості перекладу медичних текстів / А. О. Варданян // Лінгвістичні та лінгвокультурологічні аспекти навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах : матеріали V Всеукраїнської

науково-практичної конференції : тези доповідей (м. Дніпропетровськ, 31 березня – 1 квітня 2016 р.). – Дніпропетровськ : ДНУ, 2016. – С. 12–13.

10. Варданян А. О. Особливості професійної іншомовної комунікативної компетентності при підготовці фахівця в сучасному світі / А. О. Варданян // Інноваційні технології у контексті іншомовної підготовки фахівця : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Полтава, 7 квітня 2016 р.). – Полтава : ПолтНТУ, 2016. – С. 22–24.

11. Варданян А. О. Проблема визначення рівнів іншомовної мовленнєвої компетентності студентів медичних вузів / А. О. Варданян // Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : зб. статей I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Полтава, 11 – 12 травня 2016 р.). – Полтава : вид-во «Тим Пабліш Груп», 2016. – С. 48–54.

12. Варданян А. О. Професійно-мовленнєва компетентність як фактор підготовки студентів медичних вузів / А. О. Варданян // Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : зб. статей I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Полтава, 11 – 12 травня 2016 р.). – Полтава : вид-во «Тим Пабліш Груп», 2016. – С. 44–48.

13. Варданян А. О. Реалізація ідей А. С. Макаренка у формуванні професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів у процесі фахової підготовки / А. О. Варданян // Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару «Управління інноваційними проектами» (м. Полтава, 13 березня 2015 р.) / за ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2015. – С. 9–11.

14. Варданян А. О. Формування професійної готовності викладачів іноземної мови до інноваційної діяльності / А. О. Варданян // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі» (XXIII Каришинські читання) [м. Полтава, 19 – 20 травня 2016 р.] / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава : Астроя, 2016. – С. 39–40.

АНОТАЦІЇ

Варданян А. О. Формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Хмельницький національний університет, Міністерство освіти і науки України. – Хмельницький, 2017.

Дисертаційна робота присвячена проблемі формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів. У роботі проаналізовано стан досліджуваної проблеми у науковій літературі. Уточнено сутність професійно-

мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів та складові професійної діяльності лікаря (гностична, проєктувальна, конструктивна, комунікативна, організаторська). Обґрунтовані компоненти професійно-мовленнєвої компетентності (ціннісно-мотиваційний, змістовий, особистісний), критерії (ціннісно-мотиваційний, когнітивний, професійно-діяльнісний), показники і рівні (низький, середній, високий) її сформованості.

Визначено, обґрунтовано та експериментально перевірено, що успішне і результативне формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів під час навчання можливе при дотриманні таких педагогічних умов: проєктування змісту мовної освіти на основі інтеграції та індивідуальної мотивації навчання майбутніх лікарів; використання комплексу інтерактивних технологій навчання, спрямованих на освітню активність студентів; удосконалення навчально-методичного забезпечення з формування професійно-мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів засобом упровадження авторського спецкурсу.

Ключові слова: компетентність, мовленнєва компетентність, професійна компетентність, професійно-мовленнєва компетентність майбутніх лікарів, педагогічні умови, модель, майбутній лікар.

Варданыя А. О. Формирование профессионально-речевой компетентности будущих врачей. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Хмельницкий национальный университет, Министерство образования и науки Украины. – Хмельницкий, 2017.

Диссертация посвящена проблеме формирования профессионально-речевой компетентности будущих врачей. В работе проанализировано состояние исследуемой проблемы в научной литературе. Уточнена сущность профессионально-речевой компетентности будущих врачей. Определены составляющие профессиональной деятельности врача (гностический, проектировочный, конструктивный, коммуникативный, организаторский) и компоненты речевой компетентности (ценностно-мотивационный, содержательный, личностный).

Анализ содержания профессиональной подготовки будущих врачей в университетах Украины разрешил выделить в нем инвариантную и вариативную составляющие. Выпускник высшего медицинского учебного заведения в процессе обучения должен приобрести следующие основные компетентности: академическая; профессиональная; социальная; профессионально-релевантная; лингвистическая.

Определено, теоретически обосновано и экспериментально проверено, что успешное и результативное формирование профессионально-речевой компетентности будущих врачей во время обучения возможно при соблюдении

следующих педагогических условий: проектирование содержания языкового образования на основе интеграции и индивидуальной мотивации обучения будущих врачей; использование комплекса интерактивных технологий обучения, направленных на образовательную активность студентов; усовершенствование учебно-методического обеспечения по формированию профессионально-речевой компетентности будущих врачей средством внедрения авторского спецкурса.

Разработана и научно обоснована структурно-функциональную модель формирования профессионально-речевой компетентности будущих врачей на основе определенных педагогических условий ее реализации, которая состоит из трех блоков: содержательно-целевого, реализационной и результативно-оценочного, обеспечивающих формирование данной компетенции.

Содержательно-целевой блок структурно-функциональной модели содержит весь объем содержания образовательного процесса, направленного на формирование профессионально-речевой компетентности будущих врачей, а также включает систему целей и задач формирования профессионально-речевой компетентности будущих врачей. Этот компонент является системообразующим и имеет целью сформировать профессионально-речевую компетентность будущего врача. Для достижения этой цели были определены следующие задачи: научить студентов решать коммуникативные задачи и ориентироваться в нестандартных ситуациях; способствовать усвоению категорий и единиц языка, их функций, постижения закономерностей и правил ее функционирования, научных знаний об особенностях и специфике конструирования профессионального высказывания врачей; обеспечить овладение студентами ведущими навыками и умениями профессионально-речевой деятельности.

В контексте задач исследования выделено системный, проектный, компетентностный, деятельностный, междисциплинарный, индивидуальный, творческий подходы к процессу формирования профессионально-речевой компетентности будущих врачей. Применение общедидактических (последовательности, интенсификации, мобильности, осознанной перспективы) и специфических принципов (деонтологизации, коммуникативности, паритетности) способствует достижению положительного результата в процессе формирования профессионально-речевой компетентности будущих врачей.

Вторым блоком модели является реализационный блок, который предусматривает воплощение построенной модели в процессе формирования профессионально-речевой компетентности. Основу этого компонента составляют педагогические условия: проектирование содержания языкового образования на основе интеграции и индивидуальной мотивации обучения будущих врачей; использование комплекса интерактивных технологий обучения, направленных на образовательную активность студентов; усовершенствование учебно-методического обеспечения по формированию профессионально-речевой компетентности будущих врачей средством внедрения авторского спецкурса.

Реализация педагогических условий осуществлялась посредством использования методов (ролевые игры, монолог-рассказ, дискуссия, метод пресс, мозговой штурм, коллективный майндмэппинг), средств (учебники, пособия, в том числе и электронные, аудио- и видеоуроки, профессионально-ориентированный текст), форм обучения (учебный диалог, интерактивный диалог, практические семинары, тренинги, ток-шоу). Выделены и этапы педагогического процесса при формировании профессионально-речевой компетентности будущих врачей: пропедевтический, реализационный, коммуникативный.

Последний блок структурно-функциональной модели – результативно-оценочный – представлен критериям (ценностно-мотивационный; когнитивный; профессионально-деятельностный), уровнями (низкий, средний, высокий) сформированности профессионально-речевой компетентности.

Целью педагогического эксперимента была проверка результативности педагогических условий формирования профессионально-речевой компетентности будущих врачей.

Процедура экспериментального исследования базировалась на использовании следующих методов: анкетирование, беседа, тестирование, опрос, метод интервьюирования, педагогическое наблюдение, компьютерное моделирование и статистические методы. Педагогический эксперимент проводился в три этапа: теоретико-поисковой, констатирующей и формирующей.

Результаты экспериментального исследования свидетельствуют о том, что педагогические условия, в частности, спецкурс «Формирование профессионально-речевой компетентности будущих врачей» на основе интерпрофессиональной и интрапрофессиональной коммуникации, положительно влияют на процесс формирования профессионально-речевой компетентности студентов-будущих врачей.

Ключевые слова: компетентность, речевая компетентность, профессиональная компетентность, профессионально-речевая компетентность будущих врачей, педагогические условия, модель, будущий врач.

Vardanian A. O. Formation of professional speech competence of future doctors. – Manuscript.

Thesis for a Candidate's Degree in Pedagogical Sciences. Specialty 13.00.04 – Theory and Methods of Professional Education. – Khmelnytskyi National University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Khmelnytskyi, 2017.

This thesis is devoted to the formation of professional speech competence of future doctors. The paper analyzes the problems under study in the scientific literature. It specifies the essence of professional speech competence of future doctors. The work defines components of professional activity (gnostic, projecting, constructive, communicative, organizational), components of professional speech competence (value-

motivational, content-related, personal), criteria (value-motivational, cognitive, professional-activity) and levels (low, medium, high) of its formation.

It is noted and experimentally tested that the most efficient and successful formation of the professional speech competence of medical students during the studying is possible with such pedagogical conditions: projecting the content of language education through the integration of personal motivation of future doctors' training; the use of complex of interactive teaching technologies aimed at the educational activity of students; development of methodological support on formation of professional speech competence of future doctors by implementing author's special course.

Key words: competence, speech competence, professional competence, professional speech competence of future doctors, pedagogical conditions, model, future doctor.

Підписано до друку 07.03.2017.
Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 0,9.
Наклад 100 прим. Замовлення № 31.
Віддруковано з оригінал-макету замовника.
Друк: «Термінова поліграфія»
29000, м. Хмельницький, вул. Рибалко, 63.
Свідоцтво про внесення до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК 4164 від 23.09.2011 р.